

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівельний
Кафедра архітектури та інженерних вишукувань

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 16 Основи архітектурної композиції

Реалізується в межах освітньої програми

Архітектура та містобудування

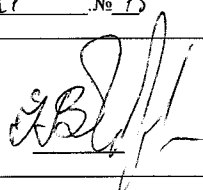
за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

на першому рівні вищої освіти.

Розробник:

Бородай А.С., кандидат архітектури, доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри архітектури та інженерних вишукувань	протокол від <u>25.06.2021</u> № <u>15</u>
	 Завідувач кафедри Височин І.А.

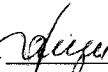
Погоджено:

Гарант освітньої програми

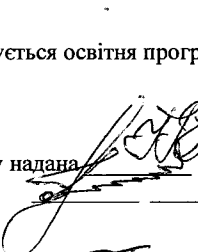
Бородай Д.С.

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Циганенко Л.А.

Рецензія на робочу програму надана

Височин І.А.
Бородай С.П.

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

Бородай С.П.

Зареєстровано в електронній базі: дата:

30.06.

2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК 16 Основи архітектурної композиції		
2.	Факультет/кафедра	Будівельний факультет, кафедра архітектури та інженерних вишуквань		
3.	Статус ОК	Обов'язковий компонент		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Архітектура та містобудування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» кваліфікація: бакалавр архітектури.		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	6 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денне – 1 семестр, 15 тижнів; 2 семестр, 15 тижнів		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	Денне – 5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна		
		Лекційні 30	Практичні /семінарські 46	Лабораторні - 74
10.	Мова навчання	українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к. арх., доцент Бородай Артем Сергійович		
10.1	Контактна інформація	кабінет 431е; т. +380996447904; tyomaboroday@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Основи архітектурної композиції» є складовою підготовки бакалавра архітектора, спрямований на набуття навичок та вмінь закономірного поєднання об'ємів та просторів у цілісному, гармонійному архітектурному формі як в абстрактних теоретичних роботах, так і в прикладних композиціях із конкретно заданими функцією та стилістикою.		
13.	Мета освітнього компонента	Розвиток об'ємно-просторового сприйняття, уяви та мислення і розуміння основних видів композиції та закономірностей досягнення композиційної гармонії.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на знаннях з таких освітніх компонентів як: Архітектурне проектування, Рисунок, живопис, скульптура 2. Освітній компонент є основою для таких освітніх компонентів як: Основи архітектурної та комп'ютерної графіки, Архітектурне проектування, Дизайн архітектурного середовища.		
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання		

		достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушенням академічної доброчесності при вивченні ОК «Основи архітектурної композиції» вважаються : академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0 , повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання; повторне виконання не самостійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде ...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹					Як оцінюється РНД
	РН ₀₄	РН ₀₅	РН ₁₁	РН ₁₈	РН ₁₉	
ДРН 1. Здатен розуміти загальні умови формування цілісних гармонійних об'ємно-просторових композицій композицій	+	+	+		+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік
ДРН 2. Здатен формувати окремі елементи і форми в гармонійні групи за визначеними композиційними властивостями			+			Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік
ДРН 3. Здатен використовувати композиційні закономірності для створення гармонійних форм	+		+	+	+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік
ДРН 4. Здатен створювати цілісні, системні гармонійні композиції на теоретичному і прикладному рівнях		+	+		+	Творче-практичне завдання, творча підсумкова робота, залік

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота дена			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Роль композиції в архітектурній освіті. - Визначення поняття композиції; - Короткі відомості про історію розвитку теорії композиції; - Мета і завдання курсу архітектурної композиції; - Основні поняття об'ємно-просторової композиції; - Підготовка інструментів і засобів для виконання практичних робіт; - Виконання композиційної площинної клаузури «Архітектурна тема». - Побудова складного метричного ряду.	2	2	-	4	8, 9, 10, 11, 12

¹Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<i>Тема 2. Основні види композицій.</i> - Загальні положення про різновиди композицій; - Загальні риси площинної композиції; - Загальні риси фронтальної композиції; - Загальні риси об'ємної композиції; - Загальні риси глибинно-просторової композиції; - Приклади композицій; - Виконання 2-х варіантів ескіз-ідеї фронтальної композиції на форматі А5; Побудова складного метричного ряду.	2	2	-	4	7, 8, 9, 10
<i>Тема 3. Об'єктивні властивості об'ємно-просторових форм.</i> - Поняття форми і поняття архітектурної форми; - Сприймання форми, аналіз ознак та їх синтез; - Категорії об'ємно-просторової композиції; - Геометричні характеристики форми. Величина форми. Розташування форми у просторі; - Масивність і просторовість форми; - Фактура; - Виконання 2-х варіантів ескіз-ідеї об'ємної композиції на форматі А5; - Побудова мішаних рядів.	2	2	-	4	3, 6, 8, 9, 10
<i>Тема 4. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм.</i> - Тектоніка; - Симетрія, як спосіб впорядкування форми; - Статика і динаміка; - Візуальне об'єднання елементів форми та рівновага має як основні засоби організації цілісності форми; - Способи поєднання елементів при побудові об'ємно-просторових форм; - Виконання 2-х варіантів ескіз-ідеї глибинно-просторової композиції на форматі А5; - Побудова комбінаторики.	2	2	-	4	7, 9, 10, 12
<i>Тема 5. Колір і тон та їх властивості в композиції.</i> - Знайомство з поняттям колір та основними його категоріями; - Спектральне коло. Кольорові засоби композиції; - Кольорова гармонія; - Кольоровий тон, чистота і насиченість кольору в композиції; - Виконання фронтальної композиції в пластиліні.	2	2	-	4	3, 4, 8, 9, 10, 11
<i>Тема 6. Умови і механізми утворення рядів у композиції.</i> - Метричний і ритмічний порядок;	2	2	-	4	2, 5, 6, 9, 10

- Особливості утворення простих і складних метричних рядів; - Особливості утворення ритмічних рядів; - Види ритмічних поєднань; - Математичні закономірності ритмічних рядів; - Виконання об'ємної композиції в пластиліні.					
<i>Тема 7. Відношення, пропорції і сумірність у об'ємно-просторовій композиції.</i> - Загальні положення про пропорції і сумірність у композиції; - Раціональні відношення; - Модуль як основа раціональної пропорційної системи; - Ірраціональні відношення – пропорції; - Гармонійні пропорції; - Виконання глибинно-просторової композиції в пластиліні.	2	4	-	6	4, 6, 8, 9, 10
Всього осінній семестр:	14	16	-	30	
<i>Тема 8. Загальні положення архітектурної композиції.</i> - Особливості архітектурної композиції; - Основні цілі архітектурної композиції; - Основні завдання архітектурної композиції; - Засоби архітектурної композиції; - Аналіз пластилінових ескізів композицій з минулого семестру; - Підготовка та фотофіксація з різних ракурсів ескізів фронтальної, об'ємної і глибинно-просторової композицій.	2	2	-	4	1, 2, 4, 7, 10
<i>Тема 9. Об'єктивні властивості архітектурних форм.</i> - Загальні уявлення про форму і архітектурну форму; - Розміри як об'єктивна властивість форми; - Геометрична характеристика форми. Орієнтація форми у просторі; - Світлота, колір, фактура і текстура; - Розчленованість форми та її членування на число елементів; - Розробка варіанту ескіз-ідеї композиції громадської будівлі на основі фронтальної композиції; - Розробка варіантів ескіз-ідеї композиції житлової будівлі на основі фронтальної композиції.	2	4	-	6	2, 3, 7, 10
<i>Тема 10. Основні закономірності і принципи формування архітектурних композицій.</i> - Основоположні закономірності утворення композиції; - Основні засоби, що застосовуються при	2	4	-	4	2, 3, 8, 10, 12

формуванні композицій; - Роль композиційного центру і під центрів у композиції; - Загальні закономірності застосування кольору при формуванні архітектурних композицій;					
<i>Тема 11. Функціональна організація об'ємно-просторової структури.</i> - Зв'язок формоутворення з функцією архітектурного об'єкту; - Типи планувальних рішень; - Основні види композицій; - Фронтальні і площинні композиції; - Об'ємні композиції; - Глибинно-просторові композиції; - Замкнуті композиції. Відкриті композиції; - Розробка варіанту ескіз-ідеї композиції громадської будівлі на основі об'ємної композиції; - Розробка варіантів ескіз-ідеї композиції житлової будівлі на основі об'ємної композиції.	2	4	-	6	4, 5, 7, 10
<i>Тема 12. Тектонічна організація об'ємно-просторової структури.</i> - Роль матеріалів і конструкцій у втіленні функціональної і об'ємно-просторової структури будівель; - Поняття тектоніки в архітектурі; - Тектоніка стінових конструкцій; - Тектоніка стійково-балочних конструкцій; - Тектоніка консольних конструкцій. Тектоніка каркасних конструкцій; - Тектоніка сучасних будівельних конструкцій; - Загальні принципи виявлення тектоніки; - Розробка варіанту ескіз-ідеї композиції громадської будівлі на основі глибинно-просторової композиції; - Розробка варіантів ескіз-ідеї композиції житлової будівлі на основі глибинно-просторової композиції.	2	4	-	6	2, 7, 10
<i>Тема 13. Естетична організація об'ємно-просторової структури.</i> - Цілісність архітектурних композицій; - Рівновага мас як засіб організації форми; - Упорядкованість архітектурних форм; - Співрозмірність і архітектурний масштаб; - Оптичні ілюзії; - Пропорції і подібність; - Розгляд та затвердження варіантів ескіз-ідей громадських та житлових будівель на основі пластилінових макетів;	2	4	-	6	2, 7, 10

- Робота над ескізом архітектурної композиції на основі об'ємної композиції.					
<i>Тема 14. Пропорціонування в архітектурі.</i> - Поняття пропорціонування; - Геометричні прийоми узгодження частин і цілого; - Арифметичні прийоми узгодження частин і цілого; - Єдина модульна система; - Зв'язок пропорціонального устрою з розмірами людини; - Робота над ескізом архітектурної композиції на основі фронтальної композиції; - Робота над ескізом архітектурної композиції на основі глибинно-просторової композиції.	2	4	-	4	1, 3, 7, 10
<i>Тема 15. Засоби архітектурної композиції і їх роль у творчому процесі.</i> - Групи засобів архітектурної композиції; - Засоби організації структури архітектурних творів; - Засоби гармонізації архітектурної форми; - Засоби, що збільшують емоційний вплив архітектурної форми; - Композиційні закономірності загального характеру; - Розгляд та затвердження ескізів архітектурних композицій. Вибір найбільш оптимального варіанту для роботи начисто; - Виконання залікової роботи з архітектурної композиції начисто. Робота над чистовиком остаточно погодженого варіанту архітектурної композиції; - Оформлення роботи і підготовка до здачі.	2	4	-	8	1, 2, 7, 10
Всього весняний семестр:	16	30	-	44	
Всього	30	46	-	74	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Здатен розуміти загальні умови формування цілісних гармонійних об'ємно-просторових	<i>Словесні методи</i> – пов'язані з поясненням загальних умов формування об'ємно-просторової композицій <i>Демонстраційні методи</i> – пов'язані із наочною демонстрацією прикладів вправ з об'ємно-просторових композицій.	16	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, прикладами студентських робіт.	14

композицій композицій	Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.			
ДРН 2. Здатен формувати окремі елементи і форми в гармонійні групи за визначеними композиційними властивостями	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням основних принципів формування окремих елементів в гармонійні групи згідно композиційних властивостей. <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією прикладів формування окремих елементів в гармонійні групи <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	20	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	20
ДРН 3. Здатен використовувати композиційні закономірності для створення гармонійних форм	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням закономірності створення гармонійних форм <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією засобів створення гармонійних форм на конкретних прикладах. <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	20	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	20
ДРН 4. Здатен створювати цілісні, системні гармонійні композиції на теоретичному і прикладному рівнях	<i>Словесні методи</i> – пов’язані з поясненням застосування принципів композиційного формотворення для створення цілісних гармонійних композицій. <i>Демонстраційні методи</i> – пов’язані із наочною демонстрацією цілісних гармонійних композицій. <i>Практичні методи</i> – виконання індивідуальних завдань та залікової роботи. Використання платформи MOODLE, ZOOM, під час змішаної форми навчання.	20	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, виконання індивідуальних завдань та залікової роботи.	20

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальні графічні завдання після закінчення кожної теми	30 балів / 30%	По закінченню вивчення теми
2.	Індивідуальна підсумкова графічна робота	50 балів / 50%	До 14 -15 тижня
3.	Залікове завдання	20 балів / 20%	15 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Індивідуальні графічні завдання в процесі вивчення кожної теми	<0,5 балів Індивідуальне завдання не відповідає поставленим задачам	0,5 -1 бал Індивідуальне завдання в цілому відповідає поставленим задачам, виконано на достатньому рівні	1,5 бали Індивідуальне завдання відповідає поставленим задачам, виконано на достатньо-високому рівні з незначними помилками	2 бали Індивідуальне завдання відповідає поставленим задачам, виконано на високому рівні
Індивідуальна підсумкова робота	<25 балів Підсумкова робота не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні	26-37 балів Підсумкова робота відповідає завданню, виконана на достатньому рівні, має суттєві помилки	38-45 балів Підсумкова робота виконана на достатньо високому рівні, має незначні помилки	46-50 балів Підсумкова робота виконана на високому рівні
Екзамен	<10 балів Відповіді на питання та практичне завдання не відповідають поставленим завданням	11-13 балів Відповіді на питання та практичне завдання в цілому відповідають поставленим задачам, але достатньо умовні	14-17 балів Відповіді на питання та практичне завдання в цілому відповідають поставленим задачам з незначними помилками	18-20 балів Відповіді на питання повністю відповідають поставленим задачам та практичне завдання виконано на високому рівні

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальними графічними завданнями	Кожне практичне заняття
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над підсумковою роботою	Кожен тиждень

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Араухо И. Архитектурная композиция. – М.: Высшая школа, 1982. – 208 с.: ил.
2. Архітектурна композиція. Курс практичних занять та завдань. Навчальний посібник / за заг. ред. С. М. Лінди. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 152 с.
3. Иконников А.В., Степанов Г.П. Основы архитектурной композиции. – М.: Искусство, 1971. – 224 с.: ил.
4. Основы архитектурной композиции и проектирования / Под общ. ред. А.А. Тица. – К.: Выща школа, 1976. – 256 с.: ил.
5. Потаев Г. А. Композиция в архитектуре и градостроительстве / Г. А. Потаев. — Пермь : Форум ; Инфра-М, 2019. – 304 с.
6. Сапрыкина Н. А. Архитектурная форма: статика и динамика / Н. А. Сапрыкина. — М. : Стройиздат, 2004. – 408 с.
7. Степанов А. В. Объемно-пространственная композиция : учебник для вузов / А. В. Степанов, В. И. Малыгин, Г. И. Иванова [и др.]. — М.: Архитектура-С, 2019. – 256 с.
8. Степанов А. В. Объемно-пространственная композиция в архитектуре / А. В. Степанов, М. А. Туркус [и др.] – М.: Архитектура-С, 2014. – 192 с.

6.1.1. Методичне забезпечення

9. Бородай А.С., Волошина Я.О. Об'ємно-просторова композиція. Курс лекцій для студентів 1-го курсу денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» ОС «бакалавр» / Суми: СНАУ, 2018 рік, 45 с.
10. Бородай А.С. Архітектурна композиція. Методичні вказівки до виконання практичних завдань і самостійної роботи для студентів 2 курсу денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» ОС «бакалавр» / Суми:СНАУ, 2016 рік, 21 с.

6.1.2. Інші джерела

11. А.С. Бородай, Я.О. Бородай, І.В. Маслій. Техніка «скетчингу» в сучасній архітектурі та дизайні. Збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, молодих учених і науково-педагогічних працівників «Архітектурний рисунок у контексті професійної освіти» / За ред. Т.М. Зіненко. – Полтава : ПолтНТУ, 2019. – с. 53-57.
12. Я.О. Бородай А.С.Бородай. Сучасні матеріали і техніка виконання архітектурної клаузурної графіки. Збірник наукових праць за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, молодих учених і науково-педагогічних працівників «Архітектурний рисунок у контексті професійної освіти» / За ред. В.В. Ніколаєнка. – Полтава : ПолтНТУ, 2018. – с.38-44